

Dette værk er downloadet fra Slægtsforskernes Bibliotek

Slægtsforskernes Bibliotek drives af foreningen Danske Slægtsforskere. Det er et privat special-bibliotek med værker, der er en del af vores fælles kulturarv omfattende slægts-, lokal- og personalhistorie.

Støt Slægtsforskernes Bibliotek – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug. Videre publicering og distribution uden for husstanden er ulovlig.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Forsøg

til en metrisk Oversættelse

af

Salomons Visdom.

Første Prøve.

Indbydelseskribe

til Kathedralskolens Høitidelighed,

paa

Kongens Fødselsdag,

den 29de Januar 1806.

af

H. A. Rohde, Doct. i Philos. og
Overlærer i Religion og Moral.

Odense.

Trykt hos S. Hempel,

Ejer af Bøgens Bristed Adressecomtoir og Bogtrykkerie.

Forerindring.

Den Bog, af hvis Oversættelse en liden Prøve her leveres, fortjener udmærket Rang blandt det Gamle Testaments apokryphiske Skrifter, og er overalt en kostbar Læring af den moralske Poesie blandt Israelliterne, i Jøde-Statens sidste Periode.

Den synes at indbefatte to, saavel i Begreber som Indklædning indbyrdes forskjellige, Stykker. Det første Kap. 1 — 9 indeholder Lovtaler over Visdom, hvorved alle Gamle tænkte sig Aandens saavel intellectueller som moralske Dannelse; denne skildres som grundet paa Religion, og anpriseres som nødvendig Betingelse til Lyksalighed efter Døden. Dens sande Dyrkere karakteriseres, og disses gennem Efterlægten fortsatte Lyksalighed ophøjes. Indvendingen af de Dydiges ofte tidlige Død gjendrives ved værdige Begreber om deres lykkelige Udødelighed^{*)}, og om den evigvarende Forskjel mellem Godes og Ondes Skjebne. Visdommen,

*) I denne Lære har vor Forfatter Forretnet for alle Israelliske før Christi Tid.

hvis Hovedbete sættes i Retfærdighed, Forstands-
dannelse, Religion, anprises især Regentere ved
Salomons Exempel, i hvis Navn Forfatteren
taler.

Begrebene i dette første Stykke røbe For-
fatterens fortroelige Bekjendtskab med den nyere
platoniske, (især i Alexandrien blomstrende) Phi-
losophie, dog uden slavisk Efterligning, overalt
en større Berigtigelse, Nøjagtighed og Kultur,
end man er vant til i noget ældre israelitisk Skrift,
efter Fængslet; især er Forfatterens Omhygge-
lighed og Konst, i at afvinde enhver Gjenstand
frugtbar moralske Sider, umiskjendelig; dog er
han ikke frie for Stænk af en overdreven, efter
Hemmeligheder jagende Philosophie, i hvis La-
byrinther de senere Kabbalister til saa liden Nyt-
te fordybede sig. Udtrykkets Fylde og Methed,
den Rigdom af høje til fine Nuancer udmalede
Billeder, Delenes Sammenhæng og kunstige Run-
ding, Biordenes tankerige Skjønhed, Sprogets
Renhed i den græske Original, forhøjet ved Be-
holdelsen af Hebræernes Parallelisme, viser for
den sjønksomme Læser Forfatteren, som Orientaler
af Aand, Græker af Dannelse.

Ikke fuldt saa megen Noes fortjener det an-
det Stykke Kap. 10 — 19, der i meget ad-
viller sig fra det første: her forekommer intet Wink

om at Salomon er den talende, heller ingen afsondret Wisdoms Anprisning; tvertimod er Foredraget mere historisk: Hædermænde af Nationens berømteste Mænd, der ved deres Religion vare blevene lykkelige: Opregnelse af de guddommelige Velgjerninger mod Folket i Ægypten, og i Orken. Forsædrenes Utaknemmelighed mod saa opfaldende Forsynsprøver, og ubegribelige Hæng til Afguderie lastes. Afguderiets forskjellige Arter, Oprindelse, Fremgang og Skadelighed skildres: den guddommelige Mildhed i at taale disse forvendte Sæder ophøjes: en vidtløftig, ikke overalt lige Skjøn, Sammenligning anstilles mellem Israelliterne og Ægypterne, hvori mange Træk af den israelitiske Historie indfattes og udsmykkes, i denne sluttes Bogen afbrudt, uden endeligt Resultat, med et Beundrings: Udbrud over den guddommelige Magt og Godhed, i Bestyrelsen over hans Folk.

Uagtet saavel Materiernes Opfindelse og Valg røber Genie og Lærdom, som og Stilens frie Strøm hæver sig langt over det middelmandige, staaer dog denne Deel i begge Henseender under den første, dels ved et i Almindelighed mere ordrigt og soulfstigt Foredrag, dels ved en opdyngtet Mængde Tropes og Billeder, der igjen afbrødes ved lave profaiske Tirader, dels ved en mere søgt Konstig-

hed, som foretrækker det Usædvanlige for det ædelt Simple. Alt dette gjør den Formodning sandsynlig, at dette Fragment er af en sildigere Forfatter, der har optaget den af Formanden Puppene Traad, og efter hans Exempel, skjøndt med ulige Kraft og Held, indklædt moralske Lærdomme i poetisk Dragt. Denne Lighed i Hensigt og Plan kan i senere Tid have sammenstøbt begge Fragmenter, uagtet deres øvrige Ulighed, til eet Helt.

Begge Fragmenters værdige Begreber om Gud og Religion, rene og ædle Sædelære, de lyse Glimt af Aandsdannelse i en ellers mørk Tidssalder, Ideernes Slægtskab med det Nye Testaments, tilligemed det skjønne og ædle i Foredrag og Indklædning, gjør Bogens Studium uundværligt for Theologen, og dens Læsning behagelig og nyttig for hver dannet Religions-Ven.

Tidssalder og Forfatteres Navn er ubekjendt ved denne, som ved saamange andre Alderdomslevninger. Rimelig Visning sætter dens Alder omtrent eet Hundrede Aar før Christi Fødsel, og gjør Alexandria til dens Fædreland.

1ste Kapitel.

Dymuntringer til Viddom og Gudsfrøgt, tagne af dens Folge folkelige
hed, under Jehovas retfærdige og vise Bestyrelse. Tiltalen vendt til
Regentere.

Retfærdighed hav klar I Jordens Herskere,
Dofrer Herren dydigt Sindelav,
Og søger ham med rene Hjerter.
Han nærmer sig til dem, som ikke friste ham,
Og aabenbarer sig for hver, sig ham fortroet;
Førendt Indbildning fører langt fra Gud,
Selvfatted Virkekraft bestjemmer Daarer.^{a)}
I ondskabsfulde Sjæl ej finder Viddom Sted,
Ej i det Legeme, som tjener Laster.
5. Langt bort fra Svig flyer Viddoms rene Mand,

a) v: Guds herliggjorte Kraft gjendriver Daarer.

Sortviger fjernt sta Daavens Anslag,
 Og skrækket bort, hvor Uret nærmer sig.
 Guds Aande Visdom elsker Adams Slægt,
 Dog Spotter: Mund den ej ustraffet lader;
 Thi Sjælens Jnderste randsager Gud,
 Ufejlsbar gjennemforsker Hjertet,
 Hver Lyd af Tungen hører han.
 Jehovas Aand opfylder Verdens Alt,
 Hver Nøst den altomfattende erfarer:
 Ej ubemærket trodsig Spotter blev,
 Ej gik retfærdig Straf ham ram forbi.
 Strengt undersøges Nyggesløses Raad:
 Ind for Jehova kommer Talens Lyd,
 Til Straf for fræk og trodsig Ondskab.

10. O Hevnens Øre hører alt,
 Ej Knurrens Røbe sig ubemærket taber.
 Saa vogter eder da for daarligt Knur,
 Afholder Tungen langt fra syndig Tale;
 Den hemmeligste Lyd gaaer ej omsonst forbi,
 Lagnagtig Tale myrder Liv og Lykke.
 Udøffer Døden ej ved Livets Irredaad,
 Ved egne Gjerninger ej Undergang fremsthynder.
 Jehovas Skærbud ej bragte Døden frem,
 Ej glædes han naar Levende fordærves,
 Til Liv og Røghed han skabte alt;
 Fra første Ophav til Lyksalighed bestemt,
 Ej Sød til Undergang i Skæbningskjæden fandtes,

Paa Jorden hersker Dødens Rige ej. b)
25. Thi Dydens Lod er salig Evighed,
(Men Synd er Dødens rette Udspring*)
Med Ord og Daad fremkalde Nyggesløse Døden!
Med Længsel ile de til den som Ven;
De Forbund stiftede med den,
Og værde ere de at være dens Forbundne;

2det Kapitel.

Indvendinger mod Jehovas Dyrkers Udødelighed gjendrivet. Disse Sophismer vises i deres Skadelighed for Sæderne og enhver folks velly Dyd, da de kun danne Egoister og Velslylluge.

1. **F**alst slutte de i det de tænke saa:
„Kort er vort Liv og fuldt af Møje,
Ej fandtes Lægedom i Livets sidste Stund;

b) v: Ej grundedes paa Jorden Dødens Borg.

*) Dette i Sammenhængen vel passende Tillæg har en gammel Oversættelse, som anføres af Clarius i Critici anglicani.

Ej kjendtes den, som kom fra Dødens Borg tilbage. c)
 Kun Vært af Hændelsen vor Fødsel var,
 Snart blive Vi, som havde Vi ej været.
 Kun Røg er Marsens Vandepust,
 Og Tankend) kun en Gnist af Hjertets Nærelse;
 Den stikkes, — Legemet til Aske smulret hen,
 Som tynde Luft vor Mand adspredes:
 Snart er vort Navn forglempt, vor Daad ej huskes mer;
 Som Skyens Spor vort Liv forsvinder,
 Som Taagen svandt forfulgt af Solens Glands,
 Nedtrykket af dens Straalers Hede.

5. Som Styggen flyer, saa iler hen vort Liv,
 Tilbagegang fra Døden ikke gives,
 Uroffelig bestemt, ej nogen undgik den.“

„Velan! Vi nyde Livets Glæde her,
 Naturen nyttede Vi med Glid i Ungdoms Alder;
 Den bedste Vin og Vællugt overstrømme os,
 Ej Vaarens Blomsterpragt e) af os unyttet blive,
 Vi krandsede os med Rosenknappe før de visne,

c) Saaledes forstaae alle gamle Oversættere *ἀναλυσις*, uo den Tvivl rigtigt efter Sprogbrugen. De fleste nyere tage Participlet transitive, den som fører tilbage, en Befrier, i saa Fald blev Oversættelsen: Fra Graven ej Befrier kjendtes.

d) v: Taler.

e) Undighed.

[Paa hvert et Blomsterbed vor Belyst vanke om.*)]
 I Gjestebudets Dragt enhver af os har Deel
 Vor Glædes Sporb er lodes allevegne:
 Det er vort Maal, vor Deel og Lod.“

10. „Den fromme Armod undertrylle Vi.
 Forladte Enkers Nød ej skaane,
 Ej ære mangeaared Oldings sølvgraae Tisse.
 Vor Styrke være for os Lov og Ret.
 Den Svage som unyttig undertrylles!
 Med List den Dybtige anfaldes bør;
 Besværlig er han os og modstaar vore Planer,
 Bebrejder os enhver Ulovlighed,
 Udbreder vor forvænte Wandel.
 Han praler af at kende Gud,
 Og kalder sig Jehovas Yndling;
 Beskammer os i al vor Daad;
15. Det blotte Syn af ham er os til Byrde.
 Hans Liv med andres stemmer ej,
 En ganske egen Stie han vandrer.
 Som Slakter regnes Vi for ham,
 Affkyes af ham, som Urene.
- Han priser Frommes Endeligt,
 Og praler af, Gud er hans Faber.
 Nu vil Vi see, om sandt han taleder,
 Forsøge hvordan Enden bliver.

*) Vulgaten har denne Linie, som synes fra først af at hae ve hørt til Texten.

Hvis denne Fromme Herrens Yndling er,
Maas Herren ham jo understøtte,
Udribe ham af Sjendens Bold.
Med Spott og Piinsler lad os friste ham,
For hans det fromme Sind engang at kjende,
For at erfare hans Taalmodighed.

20. Til sammeligste Død Vi dømme ham,
Ham skal jo Gjengjæld skee, saa lod hans Tale.^a

Saa tænke, tale de, og — fare vild;
Thi Ondskab har dem reent forblindet,
De kjende ej Guds skjulte Raad,
Ej haabe de Retfærdigheds Belønning,
Ej skyldfrie Sjæles ærefulde Lon.
Gud skaber Mennesket til evigt Liv,
Og danned' ham et Afstryk af sit Bæsen.
I Verden Døden kom ved Nid af Dævelens,
Og hans Tilhængere udæste den f).

f) v: maas friste den.

3de Kapitel.

Jehovas Onkers Lyksalighed i Evigheden beskrives stant, i Modsætning til de osre Isfællavriste Ugudelige's Tilstand. Den israelitiske Fordom, som sadte Lyksalighed i talrigt Afkom, gjendroes.

1 De Frommes Sjæle gjemmes i Guds Haand,
 Til deres Fryd kan ingen Plage naae:

I Daavens Dje syntes de at boe,
 At deres Endeligt var Undergang,
 Og deres Vortgang Ødelæggelse;
 Dog Lod for dem blev Fred og Salighed.

Hvad Jammer end, for Verdens korre Syn
 Som Straf fra Gud, i Livet angsted' dem,
 Rig overvattedes Fryd var Haab om bedre Liv.

5. Kun kort var Tugtelsen, men Lønnen herlig blev.

Gud prøvede — fandt dem sin Yndest værd,
 Som Guld i Smelteovn han luttred dem,
 Sag dem som Offer an ham heiliget.

Paa Nederlagets Dag de skinne skal,
 Som Luen gulsivret frem i tørre Straaetf),
 Beherske Slagter, domme Jordens Folk,
 Regiæres evig selv af den Almægtige.

Paa ham de sig forlod, ham troefast finde de,
 Beständig Kjærlighed hans Selskab evig lønner;
 Thi Naade Misfærdighed blev hans Udvalgtes Lod,
 [Et herligt Nederlag hans Hellige til Deel*)]

f) v. Og falde Straaet an med Ildens Kraft. Jeonf. Mal. 3, 19 (4, 1.) efter LXX, ifær Zachar 12, 6

*) Dette Tillæg har den alexandriniske Recension og de ældre Overføttelser.

10. Men efter eget Anlæg Ondskab straffes skal,
 Som Dyden ringeagted fræk bortveg fra Herrens,
 Elendig hver, som hader Viddoms Tugt!
 Hans Haab er intet, alt hans Arbejd spildt,
 Enhver hans Noje uden Frugt og Nytte:
 Ej Qvinder, Børn er fra vandittig Ondskab frie,
 Den hele Slægt [til Udyds Straf] forbandet.
 Held den, som Dyden troe ej Moder blev,
 Som ej berørte syndig Seng,
 Paa Bederlagets Dag sin Frugt hun ikke savner.
 Lyksalig han, som ej bar Fadernavn,
 Naar Uret ved hans Haand ej øvet blev,
 Og i hans Sjæl ej opsteg syndig Tante.
 Hans Troeskab skjenkes skal en herlig Naadeløn,
 15. Fortrinlig Hædersløb i Herrens Tempelg).
 Retfærdig Idræt bringer æret Frugt,
 Og Viddoms Rod i Evighed ej sædes.
 Kort varig er Ulyksheds Esterlæg,
 Ulovlig Omgangs Frugt tilsidst bortvinder.
 Nød de end længre Liv, Foragt dem følge skal,
 Og deres Alderdom tilsidst vanhædres:
 Og doe de hastig bort, ej Haab dem levnes mer,
 Al Trøst forsvunden er paa Undersøgnings Dagen.
 Forsærdelig er Ondskabs sidste Lod!

B) Udslykter her uegentlig taget, som Billede paa den højeste for Israeliten tænkelige Lyksalighed, er laant af Esaiæ 56, 4. 5. hvor det vel bruges egentlig.

4de Kapitel.

Fortsættelse, Viddom og Dyd gjør Inkkelig, mer end Egteskab og Ef,
terstægt uden Død, foruømmelig efter Døden.

Held Dyden! savner den end Faderskyd,

Ej evig varer Dydens Minde ved,

Af Gud og Mennesker den elstes.

Dens Ophold her fremvirker Eignelyst,

Dens Hedensart opvækker Længselsaavn,

I Evigheden smykker Kronen den,

Den pranger sejrende paa vel fuldendte Kamp,

Hvor usorvisnet Hæder lønner:

Ej trives Ondskabs vidt udbredte Slægt,

Ej dybe Rødder staaer hint vilde Skud,

Paa løs usikker Grund det vanter.

Skjød Qvistene end længe frodig op,

Dog løst er Skuddet, Vinden ryster dem,

Fra Roden Stormen dem oprykker,

5. Bantrevne brydes Grenens Spirer af,

Unyttig Frugten, sur, uspiselig,

Utidig, kort til hvert et Bruj utjenlig.

Ulovligt Lejes Afkom Vidne bær

Om Fædres Synd, paa Undersøgningsdagen.

Døer Dydens Ven end snart, sødt hviler han,*)

Langvarig Tid er ikke hædret Alder,

Nej Tal af Aar kan ej udmaale den.

Kun Visdom giver graa Haars Agtelse,

Et ubesmattet Liv er Oldingsalder.

10. Sin Yndling elskte Gud, omplanted ham

Fra dette Liv, hvor Ondskab ham omringte;

*) Den syriske Oversættelse har her det Tillæg:
Og blev hans Alder lang, den fædres skal.

- Oprykte ham fra Ondskab's Frelser,
 At Lasters Evig ej hildede hans Siel.
 Ved Lasters Tryllekraft omtaages Dyden selv,
 Det gode Hjerte tidt af Lysters Tummel vilbes;
 Fuldendte tidlig han udsyldte mange Aar,
 Gud rev sin Yrdling bort fra Lasters Midte.
15. Folk see det vel; men mærke ej derpaa,
 Ej drage deraf nyttig Lære sig:
 „At for Guds Yndlinger er Gunst og Miskundhed,
 Og Naadelen for hans Udvalgte.“
 Jehovas Dyrkers tidlig' Død,
 Fordømmer overblevne Ondskab,
 Hans snart fuldendte Ungdoms Aar
 Fordomme Lastefuldes høje Alder.
 Man ser den Vises Død; men kender ej
 Guds Naad' med ham, ej bliver var
 Til hvilket Maal han ham beskyttet.
 (Hans Død) de see, foragte den;
 Dog dem vil Herren selv belee,
 Til alle Nadsler de forvandles skal, h)
 Til evig Spot i Skyggeriget.*)
 Naaløse vil han dem nedstyrte Hovedfulds,
 Fra Grunden af opryste dem,
 Fordomme dem til dybest' Undergang,
 Hvor bitter Qual er deres Lod,
 Og Mindet af dem reent forsvinder.
20. Forsagte skjelve de til Lasters Regnskab stem,
 Hvor Ondskab's Gjerninger i Øjne dem fordamme,

h) v. Til sidst de styrtes skal i Skjendsel ned

*) Jonf. Esaiæ 14, 19. 20.

Fædrenelandets Fæst, vor elskede Konges Fødselsdag
højtideligholdes paa sædvanlig Maade, Onsdagen
den 29 Januari, i Gymnasiibygningens Høresal,
om Formiddagen Kl. 11, ved en Tale i Modersmaalet,
som denne Gang holdes af Hr. C. F. Degens
Doct. Philos. og Overlærer i Physik og Mathematik.
Til at deeltage i denne Højtidelighed, indbydes herved
Fædrenelandes og Videnskabernes Venner, Byens
hæderlige Embedsmænd og Borgere.